

GORENJE

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe bres istodobne vpisiljave naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnistvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petlet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Bodimo kavalirji!

Na naslov narodno-napredne stranke.

Slovenci živimo v burnih, a resnih časih. Jedva dva meseca bo minulo jutri, odkar je mati zemlja sprejela v svoje ostrče dve po nedolžnem ubiti žrtvi:

† Lundra in Adamiča.

Mi, ki smo videli impozanten izprevod, kakršnega doslej ni in najbrž ne bo zaznamovala slovenska kronika, smo stali ob odprtem grobu narodnih mučnikov pri Sv. Križu pod vtisom v srce segajočih in bodrečih govorov...

Ljudstvo je plakalo, ko je govoril ljubljanski župan Ivan Hribar. Historičen moment njegovega govora je bil, ko je povedal, da ni daleč čudež, ki ga tvori Lundrova in Adamičeva po nedolžnem prelita kri: čudež bratovskega objema slovenskih političnih strank. Srce se nam je takrat krčilo, objubliali smo in — prisegali...

Hribarjeve želje so se deloma že izpolnile. Summa summarum: rezultat prešlih dveh mesecev pokazuje, da je g. župan, ki je obenem državni poslanec in načelnik izvrševalnega odbora naše narodno-napredne stranke na Kranjskem, izrekel zgoraj imenovane krilate besede, zadel pravec, ki globoko sega v slovensko srce in mozeg. Dokaz: dogodki zadnjih dni...

Ampak eno je, kar treba povedati na ves glas. — Podala se je rodoljubna roka političnemu klerikalnemu nasprotniku, po krvi Slovencu, a podala se doslej ni brezpravnemu slovenskemu proletarcu, organiziranemu delavcu, ki je združen v jugoslovanski socialno-demokratski stranki. Ali niso ti slovenski delavci tudi kri naše krvi, naši pravi slovenski bratje? Ali nismo uvideli, da je organizirani slovenski delavec stopal pred krsto † Lundra in Adamiča — nemški listi so pisali, da je bilo teh naših bratov čez 2000 po številu? Ali ni njih voditelj povdarjal ob odprti gomili, da slovenski proletarci dokumentirajo s svojo udeležbo solidarnost s slovenskim ljudstvom?

Kaj hočemo več? Zatajiti ob teh resnih časih jih ni mogoče. Korakali so z nami, pridružili so se nam, sicer oficijelno nepovabljeni, a pridružili so se nam in čutili so se s nami. Do dna duše razlagamo, da drugače sploh ni bilo mogoče. Utajiti jih ne moremo in ne — smemo. So pač del našega slovenskega trupa.

Obračamo se na zgorajšnjo adresu. Ondi je razvidno, na koga apeliramo.

Bodimo kratki! Pred durmi so dopolnilne delnozborske volitve na Kranjskem. Mi, ki smo pristali narodno-napredne stranke, nočemo v teh resnih časih nobenega strankarskega boja, ker dosedaj še nismo dobili nikakega zadoščenja za 20. september.

Slovenska ljudska stranka je postavila oficijelno že po vseh krajih na deželi svoje kandidate. A kake? V vseh desetih okrajih niti enega delavca, ona je postavila duhovnike, profesorje, zdravnike i. t. d. Razvidno je iz tega, da ona ne umeje, oziroma ne ume umeti duha časa, dasiravno naj velja splošna kurija — doslej brezpravnim, t. j. delavcem.

Deset mandatov na deželi, enega v Ljubljani. Enajsti mandat v splošni kuriji — pravijo — pa je last naše narodno-napredne stranke. Priznavamo gigantično požrtvovalnost narodno-napredne stranke v današnjih zgodovinskih dneh.

Tudi upoštevamo, da pri njenem vsestranskem organiziranju se ni utegnili zanimati za bližajoče se dopolnilne delnozborske volitve. Čast ji, če vodi boj za gospodarsko osamosvoje s tako energijo.

Bodimo kavalirji! Ker ne maramo nobenega boja in ker smo podali roko sicer močnejšemu političnemu nasprotniku, sezimo v roke še politično slabejšemu, to je jugoslovanski socialni demokraciji. Sicer pa je narodno-napredna stranka je specijalno dolžna se revanžirati tej stranki za idrijski mandat i. t. d. i. t. d. Usluga za uslugo.

Denimo roko na srce in recimo: srajca nam je bližja kot suknja. Če je narodno-napredna stranka že pred letom pomajala socialistom mandate v obč. svet ljubljanski, očigled da ima narodno-napredno stranka v svojem programu splošno in enako volilno pravico, katere pa žalibog za deželni zbor nismo dosegli in s tem izključili od deželnega zakonodajstva okrog 8000 organiziranih delavcev, se predlaga da se mandat v splošni kuriji v Ljubljani ponudi slovenskim delavcem, t. j. soc.-dem. stranki.

Izvršil bi se na tak način v slovenski zgodovini velevažen čin, kateremu ni primere nikjer. Kavalir sem in kavalir hočem biti!

Mi pa končamo z besedami Ilje Guteša:

«Daj o mili bože,
da se svi Slaveni slože».

(Opomba uredništva: Priobčujemo te vrstice in jih podpisemo, da zadostimo čutilom celokupnega slovenskega naroda. Upamo, da bi bile v njegov neprecenljiv blagobit, obenem pa v trajen spomin na 20. september 1908.)

Gospodarska osamosvoja.

Po dogodkih historičnega septembra, je moč konstatirati v Slovencih resno prizadevanje v dosego gospodarske neodvisnosti. Ne gre tu več le za hipne pojave niti pri konsumentih, niti pri produktivnih krogih. Usodni dogodki dne 20. septembra, trajno in ciljno preganjanje vsega, kar slovensko čuti, vzorna disciplinarnost kranjskih Nemcev, ki odklanjajo vse, kar štejejo za slovensko, mora izpolniti vse Slovence s trdnim prepričanjem, da gre sedaj za obstanek ali za pogin. Zavest o resnosti položaja prodira v najširše kroge, gibanje ni obstalo pri meščanstvu, iz mest in trgov je seglo tudi na deželo v sela, ki so sicer čisto ob strani narodnih pokretov. Stremljenje po gospodarski osamosvoji se pričinja raztegniti na vse gospodarske panoge, obsega že trgovino, obrt, denarne zavode in industrijo. Naravno je, da se zategadelj snujejo načrti tudi za razne stroke domače industrije, ki je v Slovencih še ni ali je le jako slabo zastopana. Go-

PODLISTEK.

Dr. Janez Bleiweis.

Ob stoletnici njegovega rojstva.

Dne 19. t. m. je preteklo sto let, kar se je narodil v našem Kranju dr. Janez Bleiweis, kateri si je pridobil premnogo zaslug na polju slovenske književnosti kakor tudi na polju slovenskega političnega življenja.

Ogledati si ga torej hočemo prav na kratko kot slovenskega književnika in politika.

Jako mnogostransko je bilo njegovo književno delovanje. V živinozdravniško stroko spadajo njegove »Bukve za kmeta«, kjer govori o kupovanju, plemenjenju, reji in opravljanju konj. Temeljiti so spisi, katere je skupaj izdal z dr. Strupijem v zborniku »Živinozdravništvo«. Zanimivi so njegovi »Koledarki slovenski«, katerih je izšlo pet zvezkov. Poleg običajne koledarske vsebine prinašajo živopisne odličnih Slovencev, pesni in pripovedi naših prvih pisateljev. Za gledališče je izdal pet zvezkov »Slovenskih gledališnih iger«. Pod njegovim vod-

stvom so se sestavila »Slovenska Berila« za nižjo gimnazijo. Nešteto člankov je napisal za svoje »Novice«, katere je uspešno urejeval skoro celih štirideset let. Dokler nismo imeli drugih časopisov, so Bleiweisove »Novice« združevale vse tedanje naše pisatelje in slovstvenike. Zlasti z »Novicami« si je postavil dr. Bleiweis neumrljiv spomenik v našem slovstvu. Tukaj treba tudi omeniti, da se je posebno trudil, da se je ustanovila »Slovenska Matica«; in on je bil, ki je nagovoril škofa Wolfa, da je založil veliki nemško-slovenski in slovensko-nemški slovar.

Kot politik je zastopal dr. Bleiweis kot član posebne deputacije na Dunaju edino pravo stališče, naj vlada združi ves slovenski narod na Kranjskem, Koroskem, Primorskem in Štajerskem v eno upravno celoto, v močen jez na južno stran. Kot dolgoletni deželni poslanec si je pridobil pri nasprotnikih in prijateljih brespogojno spoštovanje s svojim obširnim znanjem, moškim vedenjem in neupogljive doslednostje. Več stotin obširnejših in krajših njegovih govorov o raznih predmetih je zabeleženih za vselej v zapisnikih kranjskega deželnega zbora;

posebno pa je odločno zagovarjal narodni napredek v gospodarskem oziru, govoril proti povišanju premnogo davkov in se trudil za zboljšanje občnega zdravstva in za uvedbo slovenskega jezika v šole in urade. In v vseh teh ozirih je dosegel lepih, velikih uspehov.

Umrli je l. 1881 v Ljubljani in po pravici so zalovali Slovenci za njim kot za »četom slovenskega naroda«.

Ponosni Gorenjec in zapovedna Gorenjka! Izprašaj svojo vest in prepričaj se, kje imaš naložen svoj denar! Kam zahajaš? Ali v slovensko ali nemčursko trgovino? Slovenec podpiraj Slovenca!

tovo je čas ugoden za taka snovanja, tja so pripravljena, kakor nikdar prej, letiti se bo dela, sicer moramo nujno ostati v tem pokretu na pol pota. Gotovo je tudi, da bomo ob složnem postopanju marsikaj zmogli Slovenci sami. Na drugi strani pa je toplo želeli, da pridejo k nam drugi Slovani, zlasti Čehi, ki so denarno močnejši ter imajo izkušnje in strokovnjake. Gotovo je, da bodo sprejeti z odprtimi rokami, kakor bi bili naši. Ojačili bi se v tem primeru med Slovani v Avstriji tudi drugi kupčijski stiki, ki so sedaj se, žal, jako rahli. Pri tem vprašanju pa je treba poudariti eno! Slovanske podjetnike pozdravimo z največjim veseljem, če pridejo in osnujejo one panoge industrije, ki jih še nimamo, tako na primer: oblačilne industrije, tovarne za papir, železne industrije. V tem primeru je gotovo, da jih bo vse podpiralo in da bo dobiti Slovence tudi za sodelovanje. Zdrav naroden egoizem pa nam mora na drugi strani ukazovati, da svoje obstoječe slovenske industrije, ki jih že imamo, pred vsem ščitimo in jim pomagamo do razvoja. Sedaj je vprav najboljši čas za to, da se razširijo, zakaj dovednost in sprejemnost tega je dana. Varovati moramo sedaj pred vsako novo konkurenco že obstoječa naša obrtna in industrijska podjetja, ki imajo pogoje za zdrav razvoj in napredek. Žal doslej vsled nedostajanja zadostne naklonjenosti trgovstva in občinstva pri nas zvečine niso prišla do obsega, ki bi ga mogla imeti, zgoditi se je moglo to tem težje, ker so morala stopiti v borbo s premočno tujo konkurenco in se je nacionalen moment puščal v stran skoro popolnoma. Zdrav in čil veter, ki je zavel v naše lepe kraje, treba sedaj izkoristiti, napne naj predvsem jadra domačih brodov!

Nekoliko gospodarske bilance.

I.

Prav rado se razpravlja, posebno pri kozarcu cvička o nekdanjih časih, ki se primerjajo z današnjimi. Mož, mimo katerega je prešla že lepa vrsta let, hvali in povzdiguje one čase mladih let, katerih se najrajši spominja nazaj, posebno če ni zasledoval toka časa, kateri je drvel neprestano mimo njega. Nasproti pa sodobnik, mladenič zagovarja sedanji čas, sedanji napredek in nekako zaničljivo gleda v zaspalo preteklost.

Nihče ne bode tajil, da je gospodarski razvoj, kulturne razmere ali politični položaj dosti drugačen, kakor — recimo — samo pred 50 leti!

Le pogledimo samo na naše kmetije v oni čas nazaj, ko še ni bila uveljavljena splošna šolobvezna dolžnost! Jeli mogoče govoriti o kaki kulturi na kmetih? Prav nič. Z rastočo izobrazbo ljudstva, katero jim je dala šola, smo dobili prve čitalnice, bralna in pevstva društva. Kaj pa danes? Že skoro ni vasi, kjer bi ne bilo izobraževalnega društva pod tem ali drugim imenom; ponekod celo več. Ravnotako je na drugih poljih. Kdo bi si mislil, da se ustanovi toliko hranilnic in posojilnic po deželi, kot jih imamo. Še celo v mestih so bile redke in večinoma datirajo iz najnovejšega časa. Koliko narodnega, ljudskega premoženja in imetja se osredotoči v teh zavodih onih ljudi, ki so toliko srečni, da si morejo kaj dejati na stran, kateri prihranki pridejo zopet na korist onim, ki si hočejo z zaupanim kreditom pomagati do boljšega obstanka ali eksistence.

Pa pustimo to za enkrat, ker itak nameravamo prav statistično zbrati stanje vseh gorenjskih denarnih zavodov in predočiti moč kapitala, katerega premore gorenjsko ljudstvo. Danes nam je na tem, da se ozremo na neko panogo našega kmetijstva, katera donaja prav lepe dohodke Gorenjcem, in to je mlekarstvo.

Še pred desetimi leti ni imelo mleko vsaj splošno po Gorenjskem nikakega pomena. Ker je živinoreja dokaj dobro razvita že od nekdanj, je bil vsak gospodar, oziroma gospodinja zadovoljna, da je bilo istega le zadomačo vporabo. Več se ni nihče briga! A pričeli so kazati na druge države, kaj ljudstvo vse prejme za mleko — posebno kmetijski družbi za to vsa čast — in koliko dohodkov tudi nam lahko prinaša, katerih kmet tako potrebuje vsled izseljevanja delavstva in slabih letin.

Razni gospodje so kazali na moč združenja, na moč organizacije in priporočali tudi našim kmetom združiti se in organizirati. Ta glas ni bil zastoj, padel je na rodovitna tla in obrodil primeroma dosedaj jako dovoljen sad. In ravno

dosedaj vidni vspehi naj nas vspodbujajo in navdušujejo k še bolj vstrajnemu in intenzivnemu delu.

Priporočalo se je, naj se kmetje v svrhu boljše prodaje mleka združujejo v mlekarke zadruge. Ljudje so ubogali in danes se — ne ke-sajo. Dana je s tem možnost, spraviti mleko v denar, pridobiti si stalnih mesečnih dohodkov.

Iti moramo naprej in prisiliti krave, da nam dajejo več mleka. To dosežemo z izboljševanjem plemena, zato je treba živinorejskih zadrug. Napredovati moramo, korak za korakom, kajti, kdor ne napreduje, ta nazaduje in že samo to, da bi ostali na dosedanji višini, bi pomenilo nazadovanje.

Da vidijo naši čitatelji, kaj se vse dá doseči, priobčimo seznam onih krajev, kjer so mlekarke zadruge po Gorenjskem, kaka gonilna moč se v njih upotreblja (R. m. — ročna moč, V. m. — vodna moč, P. m. — parna moč, E. m. — električna moč), kdaj se je ustanovila, koliko članov šteje, koliko litrov mleka se je doneslo v letu 1907 v zadrugo in koliko kg masla ali sira se je izdelalo. Po primerjavi te razpredelnice vidimo vspehe posameznih krajev, razvidimo in presodimo pa tudi lahko, kje bi se dal gorenjskim kmetom pridobiti še kak gotov dohodek. Razpredelnica je vzeta po knjigi, katero je sestavilo c. kr. poljedelsko ministrstvo po uradnih poročilih in sicer za pretečeno leto 1907. — Naprej priobčimo zadruge, registrirane in nerigostovane s sedežem na Gorenjskem, potem pa ostale kranjske.

Gospodarski del.

□□□□

O novem starostnem zavarovanju.

Načrt zakona o socialnem zavarovanju je vlada, kakor je bila obljubila, predložila državnemu zboru. To je načrt za največje zakonodajniško delo, ki je bilo doslej izdelano na polju socialnega zavarovanja.

Predloga obsega novo kodifikacijo dosedanjega zavarovanja delavcev (bolniškega zavarovanja in zavarovanje proti nezgodam), nadalje zavarovanje onemoglih delavcev in končno starostno zavarovanje delavcev in samostojnih oseb (malih posestnikov, malih obrtnikov in kupčevalcev na drobno). Za vse te stroke socialnega zavarovanja se postavi skladen organizem, kakršen v enaki enotnosti še ni bil ustvarjen v nobeni državi.

Ko nastopa vlada s predlogom tako globokega pomena in tako velike finančne dalekosežnosti, jo navdaja zavest, da se zadošča s tem zahtevi, ki izvira iz upravičenih potreb najširjih ljudskih slojev.

Nevarnosti, ki jih prinaša s seboj moderno gospodarsko življenje za posameznika, so podkrepile stremiljenje, da se kolikor moči zagotovi obstanek. Zahteva meri na to, da za tiste primere, v katerih je kdo brez zaslužka in zoper katere brani se posameznik nima moči, skrbi občnost. Prvi korak na tem polju je bila uvedba bolniškega zavarovanja in zavarovanje proti nezgodam, čigar narodno-gospodarski pomen je postal jako dalekosežen. Zavarovalne dajatve v teh dveh strokah terjajo sedaj letnega potroška v gotovini prilično 80 milijonov kron. Dajatev bolniškega zavarovanja se poslužuje na leto okroglo 1 $\frac{1}{2}$ milijona ljudi in v zavarovanju proti nezgodam se izplačuje kakih 100.000 trajnih rent onemoglim in zaostalim.

Te varstvene naredbe pa puščajo izven svojega področja najsplošnejše in najhujše občuteno nevarnost, ki preti obstanku zaradi oslabelosti v starosti ali trajne onemoglosti. Za te primere obstaja doslej le preskrba ubožnih. Občutek, da se bo moral kdo poslužiti te preskrbe, ko izgubi delovno moč, teži in tlači, in tako je nastala v najširših slojih nujna zahteva po zavarovanju, ki daje pravne zahteve.

Starostno zavarovanje in zavarovanje za onemoglost je zgrajeno v bistvenem na skupnem delovanju samopomoči in državne pomoči. Pri delavcih se pritegujejo vrhu tega delodajniki k dajatvam, kakršne so dajatve delavcev. S tem se zakonito izreka njihova dolžnost, da prispevajo za zagotovitev bodočnosti svojih delavcev.

Tako zavarovanje priteguje torej tiste, ki so zmožni kaj pridobiti, za tiste, ki so nezmožni kaj pridobiti, in mlajše za starejše. Pomen državnega prispevka pa je iskati v tem, da se z njim prevale delovne na rane občnosti in da se nadalje plača bistven prispevek k prispevku iz davčnih novcev tistih, ki zaradi svoje večje posesti in dohodka niso zavarovani, torej niso deležni koristi zakona. S tem, da se na ta način imovitejši pritegujejo k prispevanju za starostno zavarovanje in zavarovanje za onemoglost, se v veliki meri pospešuje socialno zenačenje.

Skrb zakona se razteza na bolniško zavarovanje in zavarovanje proti nezgodam, potem pri delavcih na zavarovanje zoper onemoglost in pri delavcih

ter samostojnih osebah za starostno zavarovanje. V zakonu se potemtakem enotno združuje celo socialno zavarovanje, kakor ustreza to njegovemu značaju socialne varstvene uredbe.

Vobče bo vse tiste, ki zaradi nizkega dohodka niso v stanju s prihranki skrbeti za svojo starost, pritegniti k zavarovanju, vseeno, ali gospodarijo kakor samostojne ali nesamostojne osebe.

Bolniške zavarovanje.

Dolžnost bolniškega zavarovanja

se je raztegnila približno na vse mezdne delavce, potem na delavce na domu in posele. Vzprejem kmetijskih in gozdarskih delavcev (in ne samo poslov) se je podal iz potrebnosti, da se z zenačbo kmetijskih delavcev z industrijskimi delavci uspešno pobija oškodovanje kmetijstva, ki se povzroča s tem, da vse beži s kmetov. Za to so se v pretežni večini izrekli tudi zastopniki kmetijstva — seveda so združili s tem zahtevo, da postanejo tudi zemljiški posestniki deležni dobrot starostnega zavarovanja.

Dajatve

bolniškega zavarovanja so znatno zvišane s tem, da se je doba bolniške podpore od 20 tednov raztegnila na eno leto. S tem, da se boleznina ne odmerja več na podstavi «v okraju običajne» dnevne mezde, temveč po pripadnosti k meznemu razredu, se deloma zvišujejo denarne dajatve blagajnic. Dosedanja podpora porodnic se izpopolni v izdatno varstvo mater. Zdravniško vprašanje še natanko nanovo ureja.

Avtonomija bolniških blagajnic,

torej odločilni vpliv delavcev na upravo, glasovno razmerje dveh tretjin delavcev k eni tretjini podjetnikov, ostane neizpremenjeno. V varstvo manjšin se vzprejema proporcionalni volilni sistem. Dosedanja blagajniška organizacija v okrajne, obratne, zadrugne, društvene bolniške blagajnice in bolniške blagajnice bratovskih skladnic se ohranja v moči. Cela vrsta določil je naperjena zoper pritlikave blagajnice, ki niso sposobne mnogo storiti.

Zavarovanje proti nezgodam.

Ob reformi in izpopolnitvi socialnega zavarovanja se je moralo rešiti tudi toli nujno vprašanje finančnega saniranja zavarovalnic proti nezgodam.

Dosedanje izkušnje v Avstriji kakor v Nemčiji govore za to, da se ohrani v moči postopek zlaganja z glavnico. S tem je načelo, po katerem se naj vsako leto plača zavarovalnotehniška vrednost obremenitve za nezgode, ki so se pripetile v tem letu, pridržano načeloma tudi za bodočnost. Težko pa bi bilo brezpogojno zaukazati, da se plačajo pri različnih zavodih doslej nastali primanjkljaji*) s primernim zvišanjem tarif prispevkov. Načrt hoče marveč omogočiti, da se v ta namen določeni dodatni prispevki odlagajo tako dolgo, da je pomnožitev dohodkov neizogibna, ako naj se ne načne imovina zavoda. Dotlej naj se dohodki kontingentirajo tako, da skupno breme zneskov zavarovanja proti nezgodam, ki jih plačuje na leto industrija, narašča le v razmerju stopnjevanja cele mezdne vsote. To bi utegnilo zadoščati z ozirom na celo vrsto reformnih naredb, s katerimi naj se finančno gospodarstvo zavarovalnic proti nezgodam postavi na zdravejšo podlago. Zlasti naj se zagotovi izterjanje polnega pristoječega zavarovalnega prispevka, in sicer tako s tem, da se sili imeti mezdne imenike, kakor tudi s prehodom od kolektivnega zavarovanja k posameznemu zavarovanju.

Dajatve se torej v bodoče ne bodo preračunale po skupni vsoti mezd podjetja, temveč zavarovalni prispevki se bodo ločeno preračunali in pobirali od vsakega posameznega zavarovanega delavca, ki je v razvidnosti pri okrajnem uradu.

Važna izprememba glede prispevanja je v tem, da izreka načrt zakona, da odpade 10odstotni prispevek delavcev, tako da bi bilo breme zavarovanja proti nezgodam v bodoče nositi edino podjetnikom.

Dajatve zavarovanja proti nezgodam v prid tistim, ki so popolnoma brez pomoči, ter rente za zaostale se razširjajo.

Dalje prih.

* * *

Tedenski sejem v Kranju dne 18. novembra

1908. Prignalo se je — konj, 37 glav domače goveje živine, 77 glav hrvaške goveje živine, 1 domače tele, — hrvaških telet, 33 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domačih ovac, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani voli 100 kg 66—70 K, na polovico 100 kg 58—60 K, za pitanje 100 kg 54—56 K, kumerni 100 kg 36—40 K. Pšenica K 12—, proso K 7-50, rž K 9-50, oves K 9—, ajda K 9—, repno seme K —, fižol ribničan K 13—, mandalon K 13—, koks 14— krompir K 3— za 50 kg, seme dom. detelje 60—65.

*) Bilančni primanjkljaj

	v milijonih kron	v odstotkih založne glavnice
na Dunaju	35-55	44-9
v Pragi	34-17	55-9
pri vseh zavodih	68-02	88-5

Dobavni raspis. C. kr. trgovinsko ministertvo naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bodo pri ravnanju srbških državnih železnice vršile naslednje dobavne razpise in sicer: 1). dne 20. novembra za dobavo 970 brzojavnih drogov, dne 23. novembra za dobavo 3500 kg firneža in 300 kg sikativa; dne 12. decembra za dobavo raznega stavbnega materiala. Ponudbe je poslati na omenjeno ravnateljstvo in sicer: od 1). do 20. novembra 12. ure opoldne; od 2). do 23. novembra 12. ure opoldne; od 3). do 12. decembra 12. ure (poludne).

Zgodovinski in slojstveni pregled za prih. teden.

22. novembra. — 1767. * Andrej Hofer v Sent Lenartu na Tirolskem. — 1780. * Skladatelj Konradin Kreutzer. — 1800. * Francoski državnik Jules Bastide. — 1848. V Kromerizu otvorijo avstrijski državni zbor. — 1850. * Pisatelj France Jožef Remec na Rupe pri Kranju. — 1873. * Pisatelj Jeličijan Globočnik v Grižah.

23. novembra. — 1457. † Ladislav Postum umrl v Pragi za kužno boleznijo. — 1500. Kolumb se vrne na Špansko vklešen. — 1747. * Baron Ziga Cojz v Trstu. — 1830. * Gasper Zumbusch. 1845. † Matija Ahacelj v Celovcu.

24. novembra. — 1632. * Modroslovec Baruh Spinoza. — 1801. * Pianist L. Bechstein. — 1833. † Pesnik Gotfrid August Bürger v Frankobrodu ob Meni. — 1906. † Pesnik Simon Gregorčič v Gorici.

25. novembra. — 1276. Dunaj se vda in pokloni Rudolfu I. Habsburškemu. — 1562. * Španski pesnik Lope de Vega. — 1712. * Abbé de l'Épée, začetnik pouka gluhotimih na Francoskem. — 1784. * Pisatelj Andrej Gutman v Zetincih pri Radgoni.

— 1786. † Zdravnik in pisatelj dr. Marko pl. Plenčič na Dunaju. — 1795. * Nabožni pisatelj Andrej Bohinc v Zapogah. — 1844. † Botanik France Hladnik v Ljubljani. — 1865. † Dr. Henrik Barth, potnik po Afriki. — 1904. † Gasper Križnik, nabiralec narodnega blaga, v Motniku.

26. novembra. — 1625. Ferdinanda II. izvolijo za ogrskega kralja. — 1741. V avstrijski nasledstveni vojski zasedajo francoske in bavarske čete Prago. — 1800. * Pisatelj, pesnik in vzgojslovec škof Anton Martin Slomšek na Ponikvi. — 1812. Bitka ob prehodu čez Berezino. — 1846. * Pisatelj France Merašič v Kostanjevici. — 1855. † Adam Mickiewicz, največji poljski pesnik. — 1857. † Pesnik Jožef baron Eichendorff v Neßli.

27. novembra. — 8. pred Kristom. Pesnik Kvint Horacij Flak v Rimu. — 1701. * Astronom in fizik Celzij. — 1870. Bitka pri Amiensu. — 1895. † Francoski pisatelj Aleksander Dumas (sin).

28. novembra. — 1520. Magalhaes dospe skozi Magalhaesov preliv v južno morje. — 1792. * V. Cousin, ustanovitelj filozofskega eklektizma. — 1848. † Kipar Schwanthaler. — 1859. † Ameriški pisatelj Irving. — 1871. † Vincenc Prišnitz, iznajditelj zdravljenja z mrzlo vodo. — 1896. † Pisatelj Janez Navratil na Dunaju.

Umetnost in književnost

□□□□

Koledar družbe sv. Cirila in Metoda za leto 1909 je pravkar izšel. Svoje blago je razvrstil v predala; prvemu je naslov: Narodnemu delu, drugemu pa: Vestnik družbe sv. Cirila in Metoda. V prvem predalu se najprej spominja velikega dobrotnika naše šolske družbe in vsega slovenstva blagopokojnega Viljema Polaka, čigar podoba in podpis spremljajo zanimiv spomin Podlimbarskega nanj. Marljivi R. Orel je objavil tehtne vesti o šolstvu med beneškimi Slovenci. Vrli obmejni narodni delavec Lev Brunčko je v znameniti studiji predložil »Sistem češkega manjšinskega dela«. To je spis, ki naj ga dvakrat prečitajo vsi, ki hote delati na obrambnem polju, in naj se uče iz njega, kako treba urediti narodno delo, da pojde uspešno izpod rok. Drugi koledarjev predal se začneja z zgodovino družbine tržaške šole o njeni 20letnici iz peresa J. P. Potem slede članki: Pomen »Legitimacijskega lista« za družbo sv. Cirila in Metoda in za narodna društva. Delovanje vranske podružnice leta 1907/8, in poziv: Podružnice, združite se! Poleg običajnega poročila o skupščini objavlja koledar zelo natančno družbino bilanco in proračun. Pripomniti moramo, da smo zapazili v tem oddelku letos nekaj novega: podružnice so razvrščene po višini lastnih dohodkov — izvrsten nagib, da v bodoče čvrsto tekmujejo med seboj. Vsakemu slov. narodnjaku bodi dolžnost, da ga prijazno sprejme in s položnico pošlje družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljano zanj vsaj 1 K 20 v. ali morda še kaj več.

V Kranju, dne 21. novembra 1908.

Državni zbor je sklican in bo imel prvo sejo dne 26. novembra. V poslanski zbornici je na dnevnem redu: 1. Tretje čitanje zakonskega načrta o višini zneskov, ki so merodajni za pravno presojanje kaznivih dejanj. 2. Volitev štirih podpredsednikov. 3. Volitev štirih zapisničarjev. 4. Volitev članov za proračunski, obrtni in vinorejski odsek. 5. Razprava o vseh doslej še ne priznanih državno-

zbornih volitvah. 6. Razprava o odgovoru bramborskega ministra na interpelacijo poslanca Stözlja na 74. seji dne 22. maja. 7. Poročilo jubilejskega odseka o zakonskem načrtu o določitvi 100 milijonov kron za starostno in invaliditeto zavarovanje ob povodu šestdesetletnega vladanja cesarjevega. — Predsednik Weiskirchner mora biti zelo naiven mož, če misli, da bo zbornica vse to opravila na eni seji.

Slavnostne seje bo imel državni zbor dne 28. novembra.

Ministri, ki se odstopili, so dobili visoka odlikovanja. Baronu Becku je cesar izrazil svoje priznanje in mu je dal briljante k Leopoldovemu redu; Klein, Marchet, Derschatta in Prade so dobili Leopoldov red, Ebenhoch, Geßmann red železne krone, enako tudi Fiedler in Prasek; Georgi, Prade, Fiedler, Ebenhoch in Geßmann so obenem postali tajni svetniki.

Nemški kancelar Bülow je bil na avdienci pri cesarju Viljemu, ki je sprejel njegovo poročilo o državnozborni razpravi. Bülow ostane kancelar, Viljem bo pa najbrže kmalu pozabil na sitnosti zadnjih dni in bo po stari navadi zopet streljal kozle. Res je pa, da takih besed že davno ni slišal in čital o sebi vladar, kakor jih je Viljem. Nekateri časopisi so že vpraševali, kaj se ima zgoditi v Nemčiji, če se dožene, da je cesar umobol.

O napadu na nemškega cesarja poročajo iz Frankobroda ob Meni: Ko se je cesar Viljem peljal v dvorskem vlaku, se je menda slučajno vlak ustavil na nenavadnem mestu. Izkazalo se je, da sta bili na železniškem tiru pritrjeni dve dinamitni bombi, kateri so odstranili brez nesreče.

Bolgarako-turška pogajanja. Bolgarski delegatje so izjavili, da je Bolgarska pripravljena ne samo plačati odškodnino za orijentalno železnico, temveč tudi poravnati ostanek vzhodno-rumeljskega tributa v teku 38 let. Nato so turški delegatje izjavili, da se Turčija s tem ne zadovolji, temveč spravi pred konferenco vesele vprašanje o bolgarskem tributu in o turških vrhovnih pravicah nad Bolgarijo.

Turški parlament se odpre najbrže 1. decembra po starem (13. dec. po novem) koledarju.

Perzijski šah je odgovoril na rusko-angleške predstave, da je sam prijatelj konstitucionalizma (?), ampak obzahuje, da je perzijski narod nasproten ustavnim idejam (!).

Kitajski cesar je umrl. Nekoliko ur pozneje je umrla cesarica-vdova, ki je bila prava vladarica na Kitajskem.

Godovi prihodnjega tedna:

22. Svetoslav, Vito; 23. Klemen, Draguš, Dalibor; 24. Janez od Kr., Zoran; 25. Katarina, Kolomir, Ljubojla; 26. Konrad, Radejka; 27. Virgil, Jaroslav, Vedrana; 28. Jakob, Krajmir, Lelija.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

23 v Mojstrani; 25 v Domžalah.

Novičar.

Klerikalni kandidati za deželni zbor so: 1. Volilni okraj Kranj Štrfja Loka Evgen Jarc, gimnazijski profesor v Ljubljani; 2. Volilni okraj Radeče-Litija-Višnja gora dr. Ivan Zajec, zdravnik v Ljubljani; 3. Volilni okraj Ljubljana okolica Michael Dimnik, posestnik v Jaršah, načelnik »Kmečke Zveze« za ljubljansko okolico; 4. Volilni okraj Ribnica Žužemperk-Kočevje dr. Vladislav Pegan, odvetnik v Ljubljani; 5. Volilni okraj Postojna-Vipava-Lož-Iliška Bistrica Jernej Ravnikar, nadučitelj v Trnovem; 6. Volilni okraj Kamnik-Brdo Ivan Lavrenčič, dekan v Kamniku; 7. Volilni okraj Radovljica-Trzin-Kranjska gora Janez Piher, župnik na Bohinjski Bistrici; 8. Volilni okraj Trebnje-Mokronog-Kostanjevica Janez Nep. Hladnik, župnik na Trebeljnem; 9. Volilni okraj Novo mesto-Črnomelj-Metlika Josip Zirc, župan in posestnik v Kandiji; 10. Volilni okraj Vrhnika-Idrija-Logatec-Cirknica Anton Kobi, posestnik in trgovec na Bregu pri Borovnici.

Veteransko društvo v Kranju — Heli! To društvo se niti do danes še ni toliko zdravilo, da bi se zavedlo svoje narodne dolžnosti, kajti še dosedaj ni uvedlo slovenskega veljevanja. O vzrokih čujemo čudne stvari. Prav resno se zatrjuje z neke strani, da pri vplivnejših članih ni najti resnega, pravega narodnjstva — temveč, da so le talimnarnodnjaki! Drugi pa pripovedujejo iz baže čisto zanesljivega vira, da so nekateri voditelji podobni srboritim paglavcem, ki menda na vse prijazne opomine in pozive odgovarjajo: »Zdaj pa zanalasč ne! Ne vemo sicer, koliko da je na teh govoricah resnice, vendar nam je sumljivo, čemu se to društvo tako trdovratno upira očitni narodni dolžnosti. Društvo se moti, ako meni, da je poveljni jezik njegova lastna zadeva in nikomur drugemu mar. Kdor nastopa javno je javnosti tudi odgovoren za način svojega nastopa in se mora podvreči javni kritiki. In zato rečemo, da ne bodemo mirno trpeli, da se smeši in onečašča naše skozinsko narodno mesto z zastaralimi nemškimi spakami. Morebiti nam slavno društvo prav kmalu poda priliko, da govorimo z njim čisto odkrito besedo — a takrat ne bo »Heli« — temveč houl!

Nemškutaraki ingliš v Kranju stika po grobih, liki hijena, da bi dal duška svoji svabski nesramnosti. Evo: Ljubljanski »Slovenec« poroča: Nemška zagrizenost preko groba. Leto dni je tega, kar je umrl v Ljubljani umirovljeni železniški uradnik Josip Kovač. Bil je vseskozi zaveden slovenski mož. Umevno je pač samoobsebi, da je ženi, s katero je živel v najlepši slogi, izrazil na smrti postelji željo, naj se mu napravi na grobu spomenik s slovenskim besedilom. Besede umirajočih so svete. Žal, da ni zmeraj tako! Brat Josip Kovačeve vdove, zloglasni nemškutaraki postajenačelnik v Kranju Avgust Inglišch, je pregovoril sestro, da je njemu zaupala vso zadevo za bodoči spomenik. In glejte, nekega dne so postavljali po naročilu renegata Inglišcha umrlemu zavednemu Slovincu grobni spomenik z nemškim besedilom. Tako je zagrizen nemškutar se enkrat močno zalil vrliga moža v grobu. Pravijo, da je bila vdova Kovačeva zaradi te bratove netaktnosti jako ozlovoljena. Baže misli gospa Kovačeva popraviti to napako. Prav bi bilo!

Nemške-dragonske Konserjevo pivo toči se vedno po domače Pušcavnik v Kranju. Ali bodele še dolgo delati našemu mestu tako sramoto?

V kranjskih kavarnah se še vedno preveč nemškutari. Ali so tam mednarodna tla?

Dramatični odsek Narodne štitalnice v Kranju naznanja, da se je morala za danes napovedana predstava ljudskega igrokaza »Na Osojah« preložiti radi tehničnih ovir za teden dni, to je na prihodnjo soboto, dne 28. novembra. Ker rabi igra mnogo nove scenerije, kulis i. t. d., ni bilo mogoče vse do danes izvršiti. — Opozarjamo pa že sedaj na to predstavo, ki je pač ena najtežjih, kar jih je dosedaj priredil »Dramatični odsek«. Obširneje poročilo priobčimo prihodnjč. Za danes omenjamo samo toliko, da so glavne vloge v rokah naših najboljših igralcev in igralcev ter se vrše skušnje redno vsak večer, tako da bomo doživeli lepo zakroženo in dovršeno delo. — Vstopnice se dobivajo v predprodaji v trgovini K. Floriana od srede naprej. Z ozirom na skoro popolnoma novo scenerijo, ki bode stala okroglo 200 K, so se cene prostorom nekoliko zvisale, kar naj blagoizvoli sl. občinstvo upoštevati.

Slava cesarju Francu Jožefu I. To spevoigro, ki jo je priredil za šolsko mladino učitelj E. Adamič, uprizori deska in dekliska šola v Kranju v prostorih »Gorenjskega Sokola« v proslavo 60 letnice vladanja našega cesarja. Spevoigra sestoji iz uvoda in treh delov.

V četo vojakov, ki se klanjajo jubilarju v I. delu te spevoigre, so se privzeli po štirje mornarji, pešci, dragonci in boznaki. Četi poveljuje ulanski častnik, pred njo koraka zastavonoša, ob njej pa hornist.

V oddelku »Prijatelj znanosti in umetnosti« nastopijo alkar, kipar, pesnik in glasbenik — ter slikarica, študentka, pisateljica in kiparica, »Pospeševalcu prometa in obrti« častitajo mornar, gostilničar, pek in kovač, potem: vrtnarica, poštarica, kmetica in uradnica na železnici. Poleg teh gratulirajo vladarju v II. delu še solarji in solarice, ubožci in sirote.

V zadnjem delu so se, da ne bi stroški le preveč ne narasli, izpustili nastopi Nemcev, Ogrov in Lahov; pač pa nastopijo vsa slovenska plemena: Čehi, Poljaki, Hrvati in Slovenci. Vsak posamezen narod zastopajo po štiri deklice in dečki, oblečeni v noše dotičnega naroda.

Koncem uvoda in vsakega dela se poje po eno izmed štirih kitic cesarske pesmi.

Vojaki nastopijo z enajstimi pesmami. V tem venčku so nanizane naše najlepše vojaške narodne pesmi.

V drugem delu sledi vsaki deklamaciji po en primeren spev.

Nastop narodov naznanja v zadnjem delu karakteristična skladba, ki je v dotičnem narodu splošno znana in priljubljena; posamezni zastopniki narodov pa pojo svojo narodno himno. —

Dne 2. decembra ob treh popoldne se vrši predstava samo za šolsko mladino in povabljeni goste, ker bi sicer za druge na vsak način primanjkovalo prostora; pač pa se ponavlja igra ob istem času dne 6. in 8. decembra za občinstvo proti določenim vstopninam.

Uprizoritev te spevoigre zahteva izredno mnogo truda in priprav, zakaj v njej nastopi okrog sto kostumiranih učenk in učencev. Opravičeno se sme tedaj pričakovati, da velecenjeno občinstvo mnogobrojno poseti to slavnostno prireditev. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. Dobro došel bo slehrni.

Kranjska hranilnica. Dviganje vlog iz Kranjske hranilnice ne samo da ne pada, ampak se vedno bolj širi. Od 1. novembra naprej se skoro vsak dan dvigne od 80.000 do 250.000 K. 16. t. m. se je do 12. ure dvignilo cel milijon kron. Največ se bo pa šele dvignilo do novega leta. Ker ustanovi S. L. S. občinsko hranilnico, se bo samo cerkvenega denarja dvignilo 28 milijonov kron. Kranjska hranilnica odpoveduje na vseh koncih kredit, ta pa tudi lastnim pristavcem. Puškar Kaiser v Ljubljani je prišel raditega v konturo, ker mu je hranilnica odpovedala kredit. Po sebi je umevno, da mora hranilnica bolj kot kdaj gledati na varnost svojih posojil.

Opozarjamo merodajne kroge na današnji uvodni članek.

Narodne-napredne kandidature za deželno-zborništvo volitev v Ljubljani bo določil shod zaupnikov, ki se v kratkem skliče. Govori se pa, da bodo kandidirali v mestni kuriji dr. Oražen in Ivan Knez, v splošni kuriji Luka Jelenc. Priglasilo je še več drugih svoje kandidature in sicer zahtevajo uradniki svojega poslanca, ker zdaj nobenega naprednega ni v deželnem zboru ter obrtniki. Tudi učitelji niso zadovoljni z Jelencovo kandidaturjo, ampak hočejo imeti Črnagoja. Drugi zopet pravijo, da bi kandidirala v mestni kuriji dr. Oražen in finančni komisar Milohnoja ter v splošni kuriji Črnagoj ali kak obrtnik. Vse to so seveda le govorice in bo o tem odločil zaupni shod.

Neka podla duša je plувala eno pretečenih noči v avtomat za razglednice, ki ga ima g. Janko Kocmut pritrjenega pri prodajalni in se prodajajo razglednice v korist Ciril-Metodovi družbi. Tudi donesek k nemški kulturi!

Slovenski učitelj preziran. V nekem nemškem listu je bilo citati pretečeni teden sledečo notico: «Seine Majestät der Kaiser hat für das vom k. k. Uebungsschullehrer Jul. Welser in Salzburg komponierte Kaiser-Jubiläumslied dem Autor den Allerhöchsten Dank ausdrücken lassen und die Aufnahme des Liedes in die kaiserliche Fideikommiss-Bibliothek befohlen.» — Slovenski skladatelj Emil Adamič je zložil spevoigro (na kratko pesem): «Slava cesarju Francu Jožetu I.!» — Spevoigra se je uprizorila v več krajih, v Kamniku celo dvakrat zaporedoma z najboljšim uspehom. Spevoigri so prisostvovali visoki dostojanstveniki, ki bi lahko vedeli, da tudi slovensko delo zasluži priznanje. Pa kaj hočemo! Emil Adamič je pač slovenski učitelj, in gotovi krogi nečesto opozoriti na najvišjem mestu, da smo tudi Slovenci patriotični. Vsake druge pripombe se vzdržujemo v današnjih, za slovenske liste nevarnih časih. Gosp. Emila Adamiča pa zagotavljamo, da ga čislamo, in to mu naj bo tudi v zadoščenje in v priznanje!

Najvišja odlika. Na cesarski jubilejski razstavi v Steyru 1908, je dobila tukajšnja podružnica tvornice za šivalne stroje Singer & Co., deln. dr. v Kranju, državna cesta 53 za izložene šivalne stroje za domačo rabo in za obrtne namene najvišjo odliko, zlato državno svetinjo; na cesarski jubilejni razstavi v Welsu 1908 pa je dobila veliko zlato svetinjo.

Učiteljsko društvo za šolski ohranj Kranj je imelo dne 2. novembra ob 2. uri popoldne v I. razredu dekliške šole v Kranju občni zbor, katerega se je udeležilo 22 članov in članic, kot gosta pa profesorja France Komatar in Makso Pirnat. Predsednik France Luznar z iskrenim pozdravom odpravi zborovanje. Prvo točko dnevnega reda so tvorili razni referati o posameznih strokah izvenšolskega delovanja učiteljevega. Vilko Rus poroča o pevskih društvih. Jože Lapajne o posojilnicah in mlekarah. Vilko Rus prebere poročilo zadržanega tovariša Franca Stupica o bralnih društvih; poročilo o čebelarstvu izostane, pač pa izjavi referent France Rojina, da hoče v prvi priliki povabiti člane k svojemu čebelnjaku v Smartnem pri Kranju in jim tamkaj podati več praktičnih navodil o čebelarstvu. Poročilo o telovadbi, katero je prevzel Karel Mahkota, se črta z dnevnega reda, ker je bil referent prestavljen v Trst. O požarnih brambah hoče poročati Miroslav Kramer na prihodnjem občnem zboru. O vzgoji deklet, odraslih soli, poroča Janja Miklavžič, o kmetijskih društvih pa France Luznar. K splošni debati o izvenšolskem delovanju učiteljstva se oglašita Lovro Perko in Jožef Lapajne. — Nato jako zanimivo predava France Luznar o «Samopomoči v boleznih». — Pri posameznostih našteje prof. Komatar ona šolska vodstva, ki še niso doposlala prispevkov za zemljepisni in zgodovinski opis kranjskega okrajnega glavarstva.

Slavno okr. glavarstvo v Kranju opozarjamo, da ni na sporedu misijonskih pridig, ki so se delili ves ta teden, nikake firme. Ali pa za misijonarje ne velja zakon?

Neve slovenske veletrgovine snujejo g. Štiglic & drugi v Radovljici. Želimo obilo sreče!

Družba sv. Cirila in Metoda je prejela te dni krasne spomine iz Postojnske jame od g. Kurnika, kateremu bodi izrečena iskrena zahvala. Kamni iz jame bodo služili kaj dobro pri nazornem pouku v naših šolah. Ze opetovano se je družba obrnila na rodoljubne slovenske stariše, naj ti darujejo družbi igrače, katerih njihovi otroci ne rabijo več, pa so vendar še uporabne. Koliko veselja bode naredili, rodoljubni stariši, naši deci s tem pri božičnicah! Poglejte doma, morda bi se le kaj dobilo za družbo in za deco v njenih šolah. — Družba dobi v najkrajšem času Miklavževe razglednice, katere zlasti našim narodnim trgovcem priporočamo. Za božič in novo leto si preskrbi družba za svoje odjemalce krasne razglednice v bogati izbiri, ki bodo gotovo vsakega zadovoljevale in to v vsakem oziru. Naročila sprejema družba sv. Cirila in Metoda, Ljubljana.

Nabiralniki družbe sv. Cirila in Metoda so v preteklem mesecu prinesli K 3841 in sicer v gostilni gosp. Benedika (Jožar) K 1225, gosp. Jegliča (Nova pošta) K 1261 in gosp. Miheliča (Beksel) K 1255.

Pozor, izseljenosti! Po poročilih ameriških listov so imela slovaško društvo «Narodni Slovenski spo-

lok», kakor tudi bančna tvrdka P. V. Rovnianek & Co., oba v Pittsburgu, Pennsylvania, s katerima je mnogo izseljencev v Zedinjenih državah ameriških v denarni zvezi, velike izgube. Osebe, ki se zanimajo za omenjeno društvo ali bančno tvrdko, morejo dobiti pri vseh c. kr. okrajnih glavarstvih natančnejše podatke in navete.

Cvetje iz vrta sv. Ignacija Loyola ali misijonske pridige v Kranju. Po dolgem stradanju po dušni hrani smo bili pretečeni teden vendar tako srečni, da nam je Prevzvišeni poslal v Kranj tri dušebrižnike iz reda sv. srca Jezusovega z ligonrijansko moralno. Kar smo čuli — sami smo bili, žal, zadržani poslati poročevalca k tem dušnim luzinam in večerjam — bili so to prave persone gratesime v dušebrižništvu. Brez vsega nadaljnjega hočemo tu podati par kratkih obrisov iz posameznih pridig ter imamo pri tem dobro zavest, da pripomoremo s tem k razširitvi kranjskokatoliške vere med naše tako trdovratne grešnike naprednega in svobodomiselnega kalibra v Kranju. Torej posluš: Prav posebno je imel na piki profesorje. Ti kratkomalo uče same zmote ter zakrivajo njih peklenko početje s pajčolanom znanosti. Dan za dnevom jih je mrcvaril ter metal s priznice pobožnim in tudi nepobožnim poslušalcem na glave, jih slekel do zadnje srajce, pestil in preruševal ter jih končno obesil za noge, da so popadale denarnice in zadnji krajcar iz njih. Kako je pač našim cenjenim profesorjem drugega političnega prepričanja teknila ta lekcija! Lačenpergerji so, ki zadnjega še 40 krajcarjev nimajo, tako da morejo šolskemu slugi na davkarji, ko pride po denar, dati le drobiž, ker si sami ne morejo menjati večje svote. Pa naše krščanske žene! Ako nima 16 otrok, ni krščanska žena in božji blagoslov ne počiva na tej hiši. Torej ljubljene žene 16 čilih, čvrstih Marjinih devic in mladeničev morate imeti, kajti v Marijinih društvih je snša in čuki zaigajajo mostove za seboj ter vstajajo kot sokoli. In če tako storiš, krščanska žena, potem bo na sodni dan Gospod rekel: In ti krščanska žena, doma iz Kranja, pojdi v nebeško kraljestvo. Amen! Kaj neki poreko k temu močje? Nekaj imajo pa vendar tudi goveriti pri tem. Ali je pa morda mislil gospod pater dati takoj navodilo, ko je konstantno fiksiral nekega fletnega kebrčka, ki je iz hudomušnosti prebival na koru in ga potem čakal pri krstnem kamnu blizu vrat, da izve «kje postelca njena je!» Tudi mogoče! Pa nadalje. Dekletom je tudi povedal svoje nanenje. Ples mu je bil največji greh. Kdor pleše, pride na dnu pekla, kajti tam se pritiska drug ob drugega ali pa vice versa in po plesu se stori greh. Pa menda vendar ne, da so to praktične izkušnje! Tudi za mladeniče je imel lep primer. Kralj Alfons je moral služiti v to. Oženjen je bil, a ostal deviški. V vojsko je šel in nazaj je prišel in našel v postelji + + + nago žensko. Zapeljati so ga hoteli, pa je bil trd in neizprosni in si je postavil okoli spalnice in postelje «soldate z britkimi sabljami», da ga varujejo izkušnje. Pa bi bil umivalnik z mrzlo vodo isto storil. Šolsko mladino je kar povprek vso izveličal. «Kdo hoče iti v nebesa?» je vprašal in vse je molelo roke v zrak. Dijakom je eklatantno dokazal, da obstoje faktično nebesa. Če dijak v soli ne verjame, da je Amerika, dobi trojko, in vendar se ni bil nikoli tam. Če torej verujemo, da je Amerika pod kaznijo trojke, verovati moramo tudi v nebesa. Oboje še nismo videli! In ker so ravno deželnozborništvo volitve, udaril je tudi na to struno. «V Kranju imate pobožno rodbino, pridno, boga-boječo, otroci so v strogo verskem duhu vzgojeni, skratka krščanska hiša, kakor stoji v katekizmu. Ali eno napako ima: voli nasprotno. In tako je šlo dalje in dalje. Godla in ričet in ričet in godla, da se Bog usmili. Ni se čuditi, da se je ljudstvo hohotalo in smejalo ter zbijalo šale kar vpricho njega v cerkvi. Včeraj ga je spravilo par ljubkih mladenk v ogenj. Sredi pobožnih nauk za mladenice, v najlepšem momentu pritiskanja drug ob drugega, razkoracil se je gospod frater, udaril ob prižnico ter vrgel mladenkam krilate besede v obraz: Kaj se mi smejete. Če vama prav ni, pa pojdite, saj je danes itak le pridiga za mladenice. Seveda je sledilo temu exodu ponovno hohotanje. Pa naj končamo. Upamo, da smo s temi črticami podali občinstvu nekaj vselega beriva za jutrašnje nedeljo. Gospoda kneza in škofa pa prosimo, naj nam pošlje še prav mnogokrat svete misijonarje v Kranj, kajti ebenovina zamorcev iz Asante je proti barvi naših duš še pravi svežepadli sneg. — O morali, ki so jo razvijali ti prečastiti gospodje pri svojih pridigah, pa prihodnjic kaj več.

Za božična in novoletna voščila je naročila družba sv. Cirila in Metoda najnovejše vrste razglednice, ki se odlikujejo po svoji umetniški dovršenosti in tudi po prav bogati izbiri. Povdarjamo, da bomo mogli postreči naročnikom z več kakor 100 vrstami. Narodne trgovce, zlasti one po deželi, opozarjamo na to našo zbirko razglednic. Mesto, da jih naročite pri tujih firmah, naročite jih pri naši družbi. S tem podpirate družbo in zadovoljite tudi svoje odjemalce. Naša zbirka božičnih in novoletnih razglednic bo, to povdarjamo še enkrat, tako bogata, da se ne dobi niti v večjih prodajalnah tako bogate.

Zdravstveno okrožje Škofja Loka. Za okrožnega zdravnika v Škofji Loki je imenovan dr. Ivan Hubad. Provizorični okrožni zdravnik na Trati dr. Karol Zakrajšek ostane na svojem mestu v Škofji

Loki in bo deželni odbor storil korake, da tudi to mesto naredi definitivno v smislu soglasnega sklepa loskega zdravstvenega okrožja.

Parkelj in Miklavž! Pozor trgovci! Družba sv. Cirila in Metoda dobi ta teden razglednice sv. Miklavža. Vse rodoljube, zlasti pa naše narodne tvrdke opozarjamo na te razglednice. Naročila prejema družina pisarna.

Povabilo. Bralno in pevsko društvo «Ratitovec» v Selcih priredi v nedeljo, dne 22. listopada 1908 v prostorih g. Fr. Sliberja v Selcih društveni zbiravni večer. Čisti dohodek je namenjen za knjižnico bralnega društva. Začetek ob 5. uri popoldne. K mnogobrojni udeležbi vabi najuljudnejši odbor.

Umrli je v Preddvoru pri Kranju 71letni g. Anton Ekar, oče časnika gosp. Antona Ekarja.

V Mengšu je bil izvoljen za župana Fr. Orel, za svetovalce pa Jože Kandušer, Anton Stare in Milan Jenčič.

Napad in uboj. V nedeljo, dne 15. t. m. zvečer ob 7. uri je bil napaden v Domžalah, na cesti med hišami, oženjeni Tomaž Erjavšek, doma iz Rodice. Smrtno je bil zadet z nožem na desno stran glave. Suneč je bil tako močan, da napadalec ni mogel izdreti noža. Erjavšek je padel takoj v nezavest. Napadalec, kakor se govori, jih je bilo več, so takoj stekli. Orožniki jih zasledujejo. Erjavšek je v terek dopoldne umrl.

Za dijake. [Konec.] Tretje mesto dij. ustanove Kristofa Plankelja letnih 68 K 50 v, ki se more uživati med gimnazijskimi nauki pet let, in sicer od 12. do 17. leta. Pravico do nje uživanja imajo ubogi meščanski sinovi iz mesta Kamnika in, kadar teh ni, iz mesta Ljubljane. — Na noben učni oddelek omejena Jožef Pretnarjeva dijaška ustanova letnih 95 K. Pravico do nje uživanja imajo: Dijaki od potomcev petih bratov ustanovnika, ako pa Lenartičeva zemlja (kmetija) preide v tuje roke in nobenega sorodnika več ni, najrevnejši dijak iz Polšice. Če pa nobenega takega ni, potem se ustanovni znesek porazdeli med najrevnejše sorodnike. 10 K pa dobe ubogi v Polšici. Pravica predlaganja pristoji posestniku Lenartičeve kmetije v Gorjah v zvezi z ondotnim župnikom. Tretje mesto na gimnazijske študije omejene Jožefa Schiffa r. pl. Schiffsteinove dijaške ustanove letnih 280 K. Pravico do uživanja imajo: a) ustanovnikov sorodniki, b) če teh ni, v Kranju rojeni dijaki. Pravica predlaganja pristoji knezoškofjskemu ordinarijatu v Ljubljani. — Na noben učni oddelek omejena Andrej Schurbijeva dijaška ustanova letnih 60 K za učence in dijake sledečih rodbin: France Vavpotič, Miha Schurbi in Janez Sluga iz Podgorja pri Mekinjah. Pravica podeljevanja pristoji c. kr. deželni vladi. — Drugo mesto na gimnazije in realke omejene dijaške ustanove Marije Svetine letnih 100 K. Pravico do uživanja imajo dijaki, ki so z ustanovnico v sorodu in če teh ni, najprvo dijaki iz mestne fare škofjeloške, in potem iz predmestne fare Marijinega oznanenja v Ljubljani. Pravica predlaganja pristoji knezoškofjskemu ordinarijatu v Ljubljani. — Dijaška ustanova Franciška Vidica letnih 44 K 34 v, ki je omejena na nauke na ljudski soli v Kamniku in v Domžalah. Pravico do nje imajo v prvi vrsti sorodniki ustanovnikov, potem pa v Kamniku ali v občini Stob rojeni, blagonravni in pridni učenci slovenske narodnosti. Pravica predlaganja pristoji nečaku ustanovnikovemu Antonu Dečmanu, zemljiškemu posestniku v Ljubljani. — Drugo mesto dijaške ustanove «Cerkljanskih duhovnov» za dijake, ki so rojeni v Cerkljah na Gorenjskem, letnih 296 K 37 v, katera ustanova se more na vseh vseučiliških fakultetah uživati. Pravico do te ustanove imajo v prvi vrsti pridni v cerkljanski fari na Gorenjskem rojeni dijaki in, če teh ni, drugi pridni dijaki slovenskega pokolenja. Pravico podeljevanja pristoji župniku v Cerkljah. — Prosilci za katere izmed teh ustanov se morajo pri svojih prošnjah ravnati po nastopnih predpisih: 1.) Prošnje je vložiti najkasneje do dne 30. novembra 1908. l. pri predstojnem naučnem oblastvu (ravnateljstvu). 2.) Kadar kdor prosi za slučaj, da se mu ne podeli določena ustanova, obenem tudi za eventualno podelitev kakšne druge, pod drugačno zaporedno številko razpisane ustanove, mora za vsako pod drugačno zaporedno številko razpisano ustanovo pravočasno vložiti posebno prošnjo; eni prošnji je priložiti potrebne listine v izvirniku ali pa v poverjenih prepisih, druge prošnje pa je opremiti z navadnimi prepisi listin ter navesti, kateri prošnji so priložene izvirne, oziroma poverjene listine. 3.) Prošnjam je pridejati: a) rojstni (krstni) list; b) potrdilo o cepljenih kozah; c) ubožno izpričevalo, iz katerega se da pridobiti, imovinsko in rodbinske razmere natanko posneti; samo prošnje z dokazanim ubožstvom so kolka proste; d) poslednji dve semestralni izpričevali, oziroma zrelostna, obiskovalna, kolokvijska izpričevala ali izpričevala o prebitih državnih izkušnjah; e) eventualna dokazila pri posameznih ustanovah navedenih prednostnih pravic, zlasti domovinski list ali listino o meščanski pravici, kadar se zahteva določena domovinska upravičenost ali meščanska pravica in dotične matične liste ali pristojno kolkovane redovnike, kadar se kdo opira na sorodstvo, ki utemeljuje prednost. 4.) V prošnjah je, ne glede na navedbe v ubožnem listu, tudi izrečno povedati, kje stanujejo starši, oziroma varuhi prosilcevi, in če prosilec ali kdo izmed njegovih bratov ali sester uživa kakšno drugo

ustanovo ali javno podporo in v pritrdilnem primeru, koliko znaša ta ustanova ali podpora. Prošnje, ki niso v smislu zgoraj navedenih predpisov opremljene, kakor tudi prošnje, ki niso vložene po predstojnem učnem oblastu, ali ki se prepozno vložijo, se ne morejo jemati v pršte.

Sankališče v Bohinju. Zaslugi deželne zveže za tujski promet na Kranjskem je zopet pripisati, da se je pričelo delati sankališče v Bohinjski Bistrici, ki bo jako velikega pomena za tujski promet tudi po zimi. Ker leži sneg v Bohinju včasih prav do konca aprila in sicer visoko, bo postala Bohinjska Bistrica prava postojanka za zimski šport, s katero se zimski šport, kar se tiče daljše dobe in pripravnostnega prostora, na Semeringu daleko ne bo mogel meriti. Za Tržičane in Goričane bo Bohinj to, kar je za Dunajčane Semering, pa tudi iz drugih dežel bo imelo novo sankališče mnogo ljubiteljev, kakor hitro sankališče postane znano po svetu. Z delom se je pričelo in najbrž bo vsaj večji del proge dovršen do večjega snega, da se bo lahko že letos drsalo in sankalo. Proga sankališča bo izpeljana na levi strani kolodvora nad tunelom, torej približno na poti, ki vodi na Črno prst. Končala se bo prav blizu kolodvora, torej bo tudi v tem oziru jako udobno za sankalce, ker bodo imeli blizu postajo. Glede prenočišč in hotelske udobnosti je v Bohinju dovolj skrbjeno.

Sovražstvo zaradi mejnika. Posednika 60 let stari Franjo Zajc in France Čebašek, oba iz Zgornjih Pirnič, živita že dalj časa zaradi vrtnega mejnika v hudem nasprotju. Pred nekimi dnevi, ko je Čebašek na svojem vrtu delal, je to Zajca tako razjarilo, da je s sekuro oborožen skočil nad Franceta Čebaška ter z njo mahnil proti nasprotniku glavi. Zajcu se je pa posrečilo odbiti udarec, a ga je le zadel na levo ledje in ga ranil. Tepež je ustavila Zajčeva oskrbnica Polona Jenko, katera je svojemu gospodarju izvila orožje iz rok. Zadeva bo imela svoje posledice pred kazenskim sodiščem.

Pozor!

Kranjska hranilnica v Ljubljani je društvo, obstoječe iz 65 samih nemških članov.

Stanje hranilnih vlog v Kranjski hranilnici v Ljubljani pada.

Skupni znesek rezerv. zakladov Kranjske hranilnice v Ljubljani je padel.

Za varnost hranilnih vlog v Kranjski hranilnici v Ljubljani ne jamči ne dežela, ne kaka občina — niti člani.

Kranjska hranilnica v Ljubljani ni podvržena strokovni reviziji.

Kranjska hranilnica v Ljubljani ima nemško uradništvo — pa ne slovenskega.

Kranjska hranilnica v Ljubljani vzdržuje nemško šolstvo na Kranjskem.

Kranjska hranilnica v Ljubljani daruje v nemške namene ogromne zneske.

Kranjska hranilnica v Ljubljani je glavni stebel kranjskega nemštva.

Kranjska dežela pa je slovenska, Ljubljana je slovenska.

4000 odlikovanj ob cesarjevem jubileju. Deželne vlade so že predložile svoje predloge, o odlikovancih 2. decembra. Sedaj se o predlogih posvetujejo v ministriju. Število odlikovancev bo nad 4000, od teh bo odpadla tretjina na državne uradnike. Obenem bodo milostnim potom zvišane pokojnine raznim civilnim in vojskim penzionistom.

Gimnazijko poslopje v Novem mestu je, kakor poroča «Uč. Tov.», že tako slabo, da se je bati, da se ta zgradba osemnajstega stoletja vsak hip sesede. Vkljub temu, da je to poslopje tako staro in slabo, so spravili v prvi gimnazijski razred 68 učencev. Skrajni čas je že, da se napravi za prvi gimnazijski razred paralelka in to ne samo iz zdravstvenih, ampak tudi stavbnih ozirnov. — Strop fizikalnega kabineta je podprt, ker se je bati, da se zruši. V takem stanju je poslopje novomeske gimnazije.

† **David Starčević.** V Jaski je 18. t. m. umrl znani hrvatski politik dr. Starčević, nečak velikega dr. Ante Starčevića, ki je ustanovil Starčevićjansko stranko. Pokojnik je bil hud nasprotnik Khuena, ki ga je tudi spravil v ječo. Lani sta se z bratom dr. Miletom Starčevićem lotila od dr. Franka ter ustanovila posebno frakcijo stranke prava. Gorečemu domoljubu hrvatskemu kličemo tudi mi: «Lahka ti zemljica!»

Originalno reklamno je iznašel neki restavratore v New Yorku. V svoji restavraciji ima samo numerirane stole. Vsako soboto izbere drugo številko ter jo da v kuverto, katero šele drugo soboto odpre. Gostje si lahko izbere sedež, kakršnega hočejo. Gost, ki je cel teden sedel na številki, ki je v zapeteni kuverti, dobi povrnjen denar, ki ga je tekom tedna zapravil v gostilni in povrh še kot častno darilo zlato uro.

Časnikarji izgubljeni iz Bosne. Bosenska vlada je izgnala dopisnika pariškega «Tempsa» in londonskega «Daily Telegrapha».

Volilne pravice po Andrássyjevem načrtu b imelo: Z enim glasom 1,534,453
Z $\frac{1}{10}$ glasu 1,270,924 torej glasov 127,092
Z 2 glasovoma 866,267 » » 1,731,534
S 3 glasovi 217,791 » » 653,373

Vseh glasov torej bi bilo 4,047,671
Od teh bi odpadlo na Madžare 61.8 %, na Nemce 15.2 %, na Slovence 10.3 %, na Rumune 7.4 %, na Rusine $\frac{1}{2}$ %, na Hrvate 1.1 %, na Srbe 2.4 %, na ostale 1.3 %. Rezultat se kaže v tem, da je Madžarov v deželi po ljudskem štetju 52 odstotkov (v resnici jih je se manj), dobili bi pa 61.8 odstotkov vseh mandatov.

Novo šarže pri orožnikih. Povodim cesarjevega jubileja se pri orožnikih regulirajo šarže. Vsi poskusni orožniki, ki so bili pri vojaki podčastniki, postanejo titularni postajevojdje, kakor hitro se definitivno premeste k orožnikom. Vsi orožniki, ki služijo nad 4 leta pri orožnikih s prav dobrimi konduiti, postanejo titularni stražmeštri. Vsi postajevojdje, ki so absolvirali šolo za šarže ter načelujejo postajam, dobe dvojni distinkcijski trak na ovratniku. Dne 2. decembra vsakega leta dobi 100 titularnih stražmeštrov za 200 K zvišano plačo.

Jajca v Parizu. Journal de l'Agriculture poroča, da konsum jajc v Parizu raste, dočim jih je na trgu čedalje manj. Leta 1907. je naraslo število importiranih jajc na 35,792,669 kg, t. j. za 535,000 kg več nego 1906 l. Od teh je bilo prodanih samo 17,445,000 kg v tržnicah (halle) in od teh jih je bilo iz Francije 69%, ostalih 31% pa iz inozemstva. Import iz inozemstva je zrastel proti 1906 l. 15%, ter je znašal 5,334,610 kg; in sicer iz Rusije 4,115,610 kg, iz Avstro-Ogrske 564,860 kg, iz Bolgarske 494,120 kg, iz Egipta 114,300 kg in iz Italije 45,170 kg.

Čuden umor. Splošno znani angleški general Luard se je sel sprehajati v gozd blizu Londona s svojo 64 letno ženo. Ker se je ž. na utrudila, se je hotela odpočiti ter je zaostala, dočim se je sel general dalje sprehajati. Ko se je čez dve uri vrnil po ženo, našel jo je ustreljeno. Morilec ji je frstane s tako silo pobral, da ji je polomil prste.

Predrzen ropar. V parku Jelow-tone pri Njujorku je neki ropar s puško v roki ustavil 11 poštinih voz ter pobral 125 poštnikom nad 10,000 dolarjev, mnogo ur in drugih dragocenosti. Vlada je poslala za roparjem vojake.

Letati je hotel. Farmer Arish Wheeler v Greenwich, Conn., v Ameriki si je izdelal par velikih peroti, o katerih je upal, da bo letel po zraku kakor ptič. Da te peroti preskusi, je potem, ko si jih je pritrdil na hrbet, odšel na streho stojišča hleva, toda od tu je padel naravnost v reko Mianus, kjer bi prav gotovo utonil, ako bi mu njegov sosed še v pravem času ne prišel na pomoč. Wheelerju je v glavi zavrelo, ker je v novjšem času vedno čital poročila o raznih zrakovih in poleg tega je bilo zadnje dni tudi neznošno vroče. Ko je padel v vodo, se je njegovo navdušenje za zrakovlovstvo ohladilo.

Zvišanje vozne na južni železnici. Kakor znano je južna železnica odpravila povratne vozne listke, da si nekoliko zviša dohodke. Zdaj se poroča, da je železnica sklenila odpraviti tudi ugodnosti za častnike in uradnike, ki so imeli doslej polovično vožnjo, in sicer s 1. januarjem 1909. Železnica upa na ta način zvišati svoje dohodke za letnih 400,000 K.

Novo sredstvo proti pijančevanju je iznašla ameriška policija. Polčaji spravijo vsakega pijanca, ki ga dobe na ulicah, na policijski urad, kjer ga takoj fotografirajo, nato ga vržejo v ječo. Drugo jutro pokažejo iztreznemu fotografijo, da vidi, kakšen je bil, ko je bil pijan. Taka fotografija učinkuje baje tako uspešno na človeka, da se v bodoče varuje pijanstva.

Brzjavka.

Po sklopu lista.

Innomošt. Pri včerajšnji ožji volitvi za državni zbor med nemškim narodnjakom in socialnim demokratom je zmagal socialni demokrat Holzhammer.

Ne zabite Ciril-Methodove družbe!

Istrsko vino

lastnega pridelka, pristno naravno, prve vrste
moškat :: belo vino :: teran
rožno vino

dobiva se po prav ugodnih cenah na veleposredstvu vinogradov

Vzorci
zastonj

Rocco Ferlan v Rovinju (Istra) in prosto
poštine!

Neuroča na morju. V Preluki pri Volovskem se je v četrtek sprožila na morju mina. Tamo blizu, kjer se je razpočila, je plula ladja, ki je imela naloženo kamenje in dinamit. Vsled silnega potresa, katerega je povzročila razstreljena mina, se je na ladji vnel dinamit in nakrat se je slišala druga grozna detonacija. V trenutku je bila ladja v zraku. Na ladji se je nabajal mladenič, katerega je dinamit razdrobil na drobne kosce. Po katastrofi se je na morju videlo ostanke ladje in posamezne kose mesa razmesarjenega mladeniča.

Franco Omerca v Kranju prodaja
domače bukovo ogije, vilite kotle
Maria Zell, petrolej standard
White portland cement. 339 9

Naznanilo.

Uljudno naznanjam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, da sem se preselil iz Ljubljane v Kranj ter otvoril

pred farno cerkvijo štev. 103

svojo krojaško obrt

ter se priporočam slavnemu občinstvu v obilen obisk in zagotavljam nizke cene in točno postrežbo.

Z velespoštovanjem

Franco Prijatelj

2-2

krojač v Kranju štev. 103

Ustreljeni

divji zajci

se dobijo vsak dan pri 355 8

JOSIP FUSO

stavbeniku v Kranju.

Usojam si slavnemu občinstvu uljudno naznaniti, da sem premestil

fotografski atelje

iz Stare Pošte v lastno hišo
št. 64 (desna stranska ulica).

Zahvaljujoč se slavnemu občinstvu za dosedanje naklonjenost, ter se nadalje priporočam za blagohotni poset, z odličnim spoštovanjem

Ivan Jagodic

2-2

fotograf.

Cenjenim gostom

RAKOVICE

naznanjam, da se od 15. no-

veembra toči le samo ::

naravno, izvrstno

Metliško vino.

S spoštovanjem

A. INDIHAR.

392 2-1

Tropinovec

lastnega pridelka, sejano pristno iz samih čistih jagodovih vinskih tropin brez pecljev

60 odstotni

382 10-4

Od c. kr. nameštstva oblastveno dovoljeni urad za revizijo in reklamacije tovornih listin vseh vrst in pisarna za poizvedbo tarifov

L. Jandl Trst

prevzame brezplačno revizijo vseh tovornih listin proti 30%, deležu najdenih diferenc.

Dopušljate nam torej takoj franco vaše tovarne listine letošnjega leta in v treh dneh dobite poročilo o rezultatu revizije.

391 52-2

V Newyork
in Canado
Juž. Ameriko

Odhod iz Ljubljane vsak torek.

Pozor!!

327 52-16

Samo 6 dni

vožjo francoski brzoparniki La Provence, La Savoie, La Lorraine in La Touraine iz Havre v Newyork. — Najkrajša črta. —

Veljavne vozne listke in brezplačna pojasnila daje konc. potovalna pisarna

Ed. Šmarda, Ljubljana

Dunajska c. 18, nasproti znane gostilne „pri Figovcu“.

Vinske sode iz hrastovega lesa

močne in v dobrem stanju
od 300 do 400 litrov, od 400 do 600 litrov
nadalje sode z vratcami 223 16-16
od 700 do 1200 litrov, od 1200 do 6000 litrov
oddaja po jako zmerni ceni trdka

M. Rosner & Co.

LJUBLJANA

poleg Koslerjeve pivovarne

Svoji k svojim!

Prodajam več tisoč komadov

strešne opeke

iz samega portland cementa zase izdelanega. Sprejemam naročila za vse vrste betonskih izdelkov n. pr. stopnice, bangarje, korita za živino in za vodnjake, okvirje za nagrobne krste i. t. d. Izdelujem tudi žične ograje s cementnimi stojali ali verigami.

385 3

Ivan Waland, posestnik
Hlebec pri Lescah, Gorenjsko.

Slab želodec ničesar ne prenese

in navadna posledica tega je, hreščastost, želodčna bol, slabost, nerednost prebavljanja, glavoboli i. t. d. Gotova od pomoč proti temu so

Kaiserjeve karamelo

— zdravniško preizkušene! —

Oživljajoče, prebavo pospešujoče in želodec okrepujoče sredstvo.

376 12-6

!!! Zavej po 20 in 40 vln, pri: !!!

Mr. H. Robleku, lekarna v Trzinu.

Dvoje stanovanj

se takoj odda.

Povpraša se pri trdki R. & E. Rooss v Kranju.

Loterijska srečka dne 14. novembra t. l.
Gradec 57 73 32 22 37

Meblirana soba

za enega ali dva gospoda je za oddati.

Kje? pove upravnistvo „Gorenjca“. 3-2

Za Miklavža in božično drevo

priporoča

razne igrače, galanterijsko blago, razne šolske potrebščine,

:: otroške vozičke in drugo vse po najnižjih cenah ::

Magda Rant v Kranju Savsko predmestje.

Angloško skladišče oblek O. Bernatovič :: Ljubljana, Mestni trg 5.

Moška konfekcija:

Čez 2500 oblek od . . . K 8.— naprej
• 1500 površnikov in zimskih sukenj . . . 12.—
• 2000 plaščkov . . . 7.—
• 300 kožušnih sacco s krznastim ovratnik . . . 16.—
• 2000 suknjenih hla . . . 3-90

Deška konfekcija:

Čez 1800 oblek . . . K 3-90 naprej
• 500 plaščkov s kapuco . . . 3-90
• 250 površnikov in zimskih sukenj . . . 8.—

Damska konfekcija:

Jesen. in zimske obleke od K 10.— nap.
Jesenske in zimske jopice . . . 4.—
Jesenska in zimska krila . . . 3-90
Jesenski in zimski ranglani . . . 6.—
Jesens. in zimski paletoti . . . 8.—
Dežni plaščki s kapuco . . . 7.—
Suknene in delainove bluze . . . 3-90

Dekliška konfekcija:

Velika izbira oblek, paletotov, dežnih plaščkov in zimskih sukenj.

V zalogi čez 1000 velour-klobukov po K 5-80 in čez 5000 klobukovin kap od K 1.— napr.

Martinova cesta 20

Postajališče električne ceste

R. Lang

Martinova cesta 20

železnice pri šentpeterski cerkvi

LJUBLJANA :: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špejaljalteta: Gostilniški stoli.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički po vsaki ceni.

Modrool iz žičnatega omrežja, afričanske trave ali žime, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalnico sobo od 180 gld. napr. Divan z okraski.

Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, cele garniture.

Špejaljalteta v nevestnih balah. Veliki prostori, pri-tilžno in v i. nad-stropju. Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 62 gld.

Za sobo: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, ob-žalniki, miza, sten-sko ogledalo.

314 52-19

Največja trgovina na Gorenjskem.

Rudolf Rus

urar v Kranju

poleg lekarn.

Ustanovljeno leta 1885.

Velika zaloga vsakovrstnih ur, zlatnine in srebrnine ter optičnih predmetov. Popravila točno in ceno. Najnižje cene. Priznana izborna blago.

SINGER

šivalne stroje

naj se kupuje le v naših prodajalnah, ki se jih spozna po teh napisnih tablah.

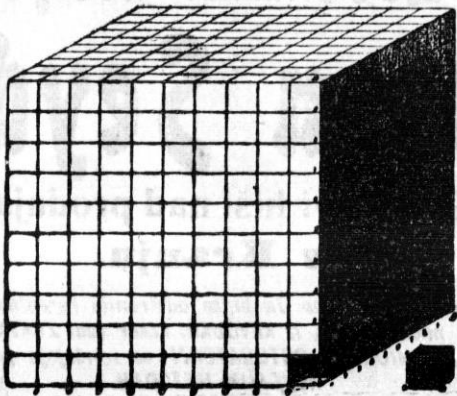

Naj se ne pusti premotiti po priporočilih, ki imajo namen, z navedbo imena SINGER prodajati že rabljene stroje ali stroje drugih vrst; kajti naši stroji se ne oddajo prekupoem, temveč se jih prodaja naravnost od nas ocenjenemu občinstvu.

SINGER Co.

Ako. družba za šivalne stroje
Kranj št. 53. 87

Nova kubična knjiga!

Za vsakovrstni okrogli les, rezan ali tesan, v stari in novi meri, razvidno je iz sledečega kazala, da je to dosedaj najboljša kubična knjiga.

Kazalo:

1. Okrogli les, premer v colah, dolžina v čevljih; 2. Okrogli les, premer v centimetrih ali v colah, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih čevljih; 3. Okrogli les, premer in obseg v centimetrih, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih metrih; 4. Resan in obtesan les za deske in trame vse dolžosti, debelosti in širokosti; 5. Preračunjenje col v centimetre; 6. Preračunjenje centimetrov v cole; 7. Preračunjenje čevljev v metre; 8. Preračunjenje metrov v čevlje; 9. Preračunjenje kubičnih čevljev v kubične metre; 10. Preračunjenje kubičnih centimetrov v kubik čevlje; 11. Preračunjenje kubičnih metrov v kubične čevlje; 12. Tabela, po kateri se izračuna teža lesa; 13. Načrt, po katerem se lahko napravi merilo, da se lahko izračuna vsako kubično vsebino okroglih debel; 14. Kubična telesna mera. 238 62-43

Knjiga stane v močno celo platno vezana 3 K, po pošti 20 vim. več. K tej kubični knjigi se prileže tudi lahko zraven **MIRI računar**, ki je za trgovce z lesom zelo pripraven. Obe knjigi skupaj vezani staneta 6 K 20 vim.

Knjižica se dobiva pri založniku

Viljemu Požgaju v Kranju.

Mavricij Smolej
urar

na Jesenicah štev. 19

priporoča svojo veliko zalogo

pravih švicarskih

žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, protane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20letni skušnjavi vsako tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vim. do 1-40 K. Žepne ure od K 1-20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijam ure

„INTAOT“.

Kolesarske potrebnosti

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne vedajte takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-53

Brata HLAVKA

izdelovatelja kirurg. instrumentov
atelje za ortop. aparate in bandaže
Ljubljana, Prešernove ul. 5

priporočata

svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško postrežbo, bižerjev, irigatorjev, aparatov za mrzle in inhalacija s paro, sterilizirane obveze in bandaže, kakor tudi nogavic za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brisgalke in aparate za samoklistiranje, najboljše kvaliteta gumi-jevitih stvari in gumijevih posteljnih podložk. — Vse bandaže se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po od-243 52-36 redbah p. n. gg. zdravnikov.

Zunanja naročila se izvršujejo točno, hitro in diskretno.

Galvanični poniklovani zavod s obratom na motor. Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 130-71

IV. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Kdor

hoče sebe ali svoje otroke oprostiti

kašlja

hrupavost, katar, zastizenja ustnega katar, krčevitega in oslovstega kašlja, naj kupi zdravniško proizkušene in priporočene

Kaiserjeve prsne karamele

s 3 smrekami. 375 24-5

5500 notarsko overčenih izpričeval.

Zavoj po 20 in 40 vim. — Dosa za 80 vim.

Dobiva se pri: **Mr. H. Robleku, lekarna v Trzinu.**

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d

Specijaliteta: 152-53

valjični zastori (Rollbalken).

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

Seydlin
Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar, ul. 7

24-92
Dobiti se
v
lekarstveni
žalarni

Na drobno in debelo!

Ravnokar došle, krasne, najnovejše igrače za

Miklavža

in naj nihče ne zamudi
prilike, pogledati si

veliko razstavo

katera je v I. nadstropju posebno oddeljena.

Velika zaloga pripravnih igrač za gosp. trgovce in sejmarje na debelo!

Priporoča se za obilen obisk

Anton Adamič, Kranj, Glavni trg štev. 180.

I. nadstropje.

Cene zmerno! Postrežba točna!

I. nadstropje.

G. Tönnies

422-42

tovarna za stroje, železo in kovinolitarna v Ljubljani
priporoča kot posebnost
žage in vse stroje uz
obdelovanje lesa.

Francis-turbine osobito
za žagine naprave zvezane
neposredno z vrtilom.
Sesalno-generatorski
plinski motorji, najce-
nejša gonilna sila 1 do 3 v.
za konjsko silo in uro.

Kavarna „Ilirija“ v Ljubljani.

oddaljena 3 minute od južnega kolodvora
je vsak dan

313 19

celo noč odprta.

Priporoča se najuljudnejše p. n. tujcem za
mnogobrojen poset

Stevu Miholč.

Svoji k svojim! 256 52-37

Staroznana narodna trdnjava:

Anton Iv. Pečenko

GORICA :: ulica Jos. Verdi 26

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi
in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih
vinogradov po ceni 30-50 vim. liter; potem
s pilsenjskim pivom «prazdroj» iz sloveče češke
«Mešćanske pivovarne», in izbornim protivin-
skim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga
v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in
steklenicah; z domačim pristnim tropinovecem
I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po že-
leznici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih
od 56 lit. naprej franco goriška postaja.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Večkrat premirano!

Glinaste peči 1 52-31

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi
kipe, vaze in druge glinaste izdelke v
vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Drelse

prva in največja tovarna peči in
glinastih izdelkov v Ljubljani.

Predno osebno, hipotečno ali realno
iščete

POSOJILO

zahtevajte brezplačni prospekt

Moller L. Egyed, Budimpešta

IX., Lónyai-utca 7. 360 52-7

Telefon interurban 46-31.

Krstne oprave

**Glace in svilnate
rokavice
Moderne srajce
Ovratnike
Kravate
Nogavice
Žepne robce
Gumbe
Denarnice
Prsnike
Naramnice
Glavnike
Garniture
Milo
Parfum**

195 52-53

Zunanja naročila točno.

344 52-12

**vsaki dan in
tudi v nedeljo.**

247 40-34

najboljše milo za kožo.

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, laka in firneža

črkoslikarja, lakirarja, stavbena
in pohištvena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeve ulice 6,
nasproti hot. "Union"

Ustanovljeno 1842. ■ Telefon 154.
2-18

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranilo koronino, z ali brez nobne ploste, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NADNOVEJŠIH METODAH. 111-75

**Sprejemne ure vsake nedeljo in ponedeljek
od 8. ure dopoldne do 5. ure popoldne.**

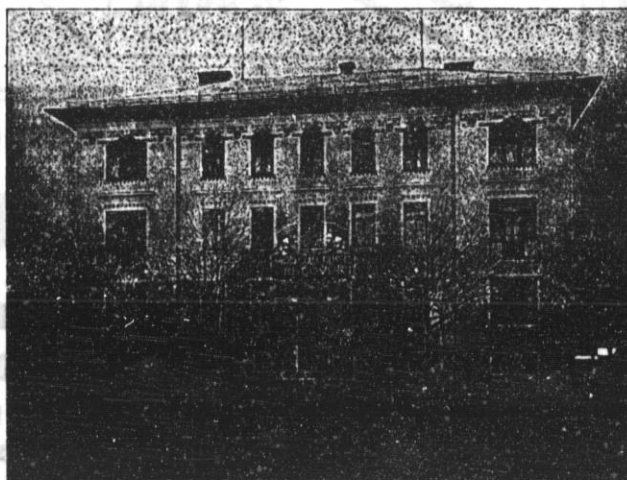
registrirana zadruga z omejenim poroštvo

R 78.000

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

К 5.600.000

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 $\frac{1}{4}$ %, ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6%. — Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

$$\begin{array}{c|c|c} 4 & 1 & 0 \\ \hline & 2 & 0 \end{array}$$

**Poštno-hranilnični račun centrale št. 45.867.
Podružnice na Jesenicah št. 75.299.**

120-64